

VEČERNI LIST

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 35.—
 „ polletna „ „ 20.— „ „ 13.—
 „ četrtletna „ „ 10.— „ „ 9.—
 „ mesečna „ „ 3.50 „ „ 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 59.

NEODVISEN DNEVNIK

inzerati: Enostolpna peltivista (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dva-
 ta večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. —
 Poslano: Enostolpna peltivista K 1.—, — Izhaja vsak
 dan, izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Nemško slavlje v Cmureku.

Nemci prekoračili demarkacijsko črto.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 21. febr. Včeraj 20. febr. so naše čete izpraznile, kakor je bilo določeno v demarkacijski pogodbi, trg Cmurek. Nemci so ob tej priliki priredili veliko narodno slavnost. Trg je bil v nemških zastavah. Kakor se poroča iz zanesljivega

vira, je bilo včeraj v Cmureku tudi 200 do 300 nemško avstrijskih vojakov. Iz tega se vidi, da se Nemci ne držijo sklenjene pogodbe: Prekoračili so svežo demarkacijsko črto in poslali v nevtralni pas svoje vojaštvo.

Odškodnina za Italijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zeneva, 20. febr. Rimski listi poročajo iz Pariza, da namerja Amerika s 40m pripraviti Italijo do sporazuma o Jadran-

skem vprašanju, da ji poveri upravo Armenije. Italijanski listi se soglasno izjavljajo proti takemu kompromisu.

Revolucija v Belgiji?

Kralj in kraljica zbežala.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Berlin, 20. februarja. V Weimar je dospela vest, da je v Belgiji izbruhnila revolucija, vsled katere sta kralj in

kraljica morala zapustiti državo. V koliko odgovarja ta vest resnici, se trenutno ne da dognati.

Zastopniki deželne vlade za Slovenijo pri banu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 21. febr. Sinoči so prispeli semkaj minister dr. Kramer, predsednik deželne vlade dr. Brejc, podpredsednik dr. Zerjav, dr. Verstovšek in Josip Pogačnik. Zastopniki deželne vlade so se ob 8. uri zvečer razgovarjali z banom dr. Pale-

čekom o prehranjevalnih razmerah v Sloveniji. Po razgovorih v banškem dvorcu so se Slovenci ob 10. uri zvečer odpeljali dalje v Belgrad. Z istim vlakom je odpotoval tudi notranji minister Pribežević.

Srbi zasedejo Budimpešto?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Budimpešta, 20. febr. Ker madjarska vlada ni dovolila, da se izvozi na Češko 30 vagonov masti in 20 vagonov mesa, je poveljnik francoske delegacije zagrozil s

protisilo. Če bi ne izdalo nobeno drugo sredstvo, bi dal tudi zasedi Budimpešto s srbskimi četami.

Hišni posestniki.

Prejeli smo iz meščanskih krogov:

Stanovanjska beda v Ljubljani in drugod je vsak dan hujša. Ljudje, ki so brez strehe, obletijo sedemkrat vse mesto, preden se prepričajo, da stanovanja ni mogoče dobiti. Za majhno sobo pod streho se vrše pravcati boji, v katerih zmaga tisti, kdor je bolj zvit ali more dati večjo podkupnino. Pomanjkanje stanovanj postaja važen del socialnega vprašanja.

Toda pri stanovanjskem vprašanju so, če hočemo, biti pravični, močno udeleženi tudi hišni posestniki, ki se stalno prezirajo. Mnogi od njih so v položaju, ki je težji, nego položaj njihovih najemnikov.

Medtem ko so cene življenja in vsem ostalim življenjskim potrebščinam skokoma rasle, se vsled ministrske naredbe cene stanovanjem niso smele zvišati. Ta odredba je imela namen, da prepreči odušeno navijanje stanovanjskih cen, in ta namen je dober in hvalevreden. A ta naredba je veljala samo za »hišne posestnike«, ni pa veljala za »posestnike stanovanj«. Tako se je zgodilo, da so najemniki oddajali svoja stanovanja v podnajem, da so sami tem zaračunali nezaslišane cene in da so nemočno mogli odirati posameznike in družine, ki so v bedi morale vzeti stanovanje v podnajem. Dogajalo se je in se še vedno dogaja, da podnajemniki plačujejo celo stanovanje in mnogokrat še več, tako da najemnik stanuje zastoj in ima še dobiček. Hišni posestnik mora na vse to molčati, kajti njegovega oduškega najemnika ščiti zakon.

Vsled takih razmer so stanovanjske najemnine, ki so se plačevale hišnemu posestniku, ostale skozi več let iste, cene stanovanj so pa nenaravno rasle. Škoda je imel pri tem hišni gospodar in siromak, ki je moral vzeti stanovanje v podnajem; uspeval je le — prekupec s stanovanjem.

Razen tega je upoštevati, da so se ves čas medtem tudi stroški za vzdrževanje hiše naravnost blazno zvišovali. Material je postajal vsak dan dražji in plače za delavce so nepretrgoma rasle. Mnogi hišni posestniki so vsled tega pred nujnostjo, ali da k vsej najemnici, ki jo prejema, še doplačujejo iz svojega za vzdrževanje hiše, ali da prepusti stavbo usodi, dokler ne ne ruši. Če se ni prodalo mnogo več

hiš v Ljubljani, je pripisovati le okoliščini, da imajo posestniki vendar več zaupanja v hišo in prostor, nego v papir.

Ko se bo reševalo stanovanjsko vprašanje, se bo torej moralo ukreniti tudi nekaj glede hišnih posestnikov. Reforme so potrebne ne le zaradi pomanjkanja stanovanj in stanovanjskih cen, ampak tudi zaradi težkega gmojnega položaja, v katerem so lastniki hiš.

Graški komunisti.

Gradec, 20. februarja. (Lj. kor. u.) Dun. kor. urad poroča: Vojaki narodne brambe so zborovali danes popoldne na »Trgu Svobode« v Gradcu, da manifestirajo javno za celo vrsto svojih zahtev. Poslali so delegacijo k deželnemu glavarju, ki jim je obljubil, da se bo zavzel za njihove zahteve. Ko je bila delegacija pri deželnem glavarju, je uporabil neki vodja komunistov priliko in navduševal občinstvo na trgu za svoje ideje. Žel je odobravanja. Po zborovanju je odšla tolpa na glavni trg, kjer so tudi imeli komunistične govore. Mimoidočim častnikom so odtrgovali zvezde. Vdrli so tudi v kavarne in nadlegovali navzoče častnike. Na Glaciški cesti, kjer so psovali iz nekega stanovanja na mimoideče vojake narodne brambe, so vdrli vojaki v stanovanje in povzročili precejšnjo škodo. Oddelek komunističnih vojakov je zasedel za kratko dobo poveljstvo narodne brambe, a je takoj pobegnil, ko so prišli na pomoč dijaki. Deželna vlada je z ozirom na današnje dogodke prepovedala plesne zabave v Gradcu in okolici.

Nemško-avstrijska vlada.

Dunaj, 20. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Sestava novega ministristva se bo izvršila šele potem, ko bo narodna skupščina izvolila državni svet. Namerava se tudi zmanjšati število sedanjih državnih uradov potom združitve nekaterih resortov. Tako bo namesto dosedanjih 13 državnih uradov pozneje samo 6 do 7 uradov ostalo. Tako bo med drugim državni urad za narodno brambo, čigar delokrog se bo v bodoče izdatno zmanjšal, združen z državnim uradom za notranje stvari, ravno tako bo tudi državni urad za narodno zdravstvo spojen z državnim uradom za socialno skrbstvo.

Clemenceau okreva.

Pariz, 20. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Vse vesti soglašajo, da stanje Clemenceaujevo nikakor ne zbujajo skrbi. Pričakovati je, da nekaj dni ne bo nobenih sej.

Lloyd George poklican v Pariz.

London, 20. februarja. (Lj. kor. ur.) Glasom dun. kor. urada poroča: Reuterjev urad: Lloyd George je dobil nujen poziv, naj pride v Pariz. Jutri bo govoril na nekem zborovanju rudarjev, nakar se bo takoj odpeljal v Pariz.

Novi nemški napadi.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 21. t. m. ob 10. uri 30 minut dop. iz uradnega vira: Koroško. Dne 20. t. m. so streljali Nemci na naše postojanke pri Lušniku, Kaltenbrunnu in Arlsdorfu. Pri Arlsdorfu so metali ročne granate. Nemška artiljerija je streljala

na Kohldorf pri Št. Rupertu. Dne 21. t. m. ob 4. uri zjutraj so Nemci zopet streljali pri Arlsdorfu. — Stajersko. Dne 20. t. m. ob 10. uri 30 minut dop. je okoli 40 Madžarov poizkušalo na brodu preko Mure na našo stran. Prevoz je bil zabranjen.

Krvavi poulični boji v Budimpešti.

Budimpešta, 20. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča ogrski korespondenčni urad: Brezposelni so imeli danes v redutnem poslopju zborovanje, ki se ga je udeležilo približno 3 do 4000 ljudi. Po zborovanju je odšla tisočglava množica pred uredništvo soc. demokratičnega lista »Nepszava« v ulici Contyjevi, razglajala je proti listu in grčila soc. demokratično stranko. Redarji so poizkušali razkropiti množico. Nenadoma je nekdo ustrelil iz okna sosednje hiše. Začelo se je splošno streljanje. Pozneje so metali tudi ročne granate, ki so ranile več ljudi. Mrtvih je bilo baje 4, ranjenih pa 24; razen 2 so vse te žrtve člani redar-

stva. Med ranjenimi imajo 4 tako težke rane, da bodo komaj živeli do jutri. Nekaj minut po streljanju je dospel velik vojaški redarski oddelek in zaprl ceste v okolici; nato se je polagoma vrnil mir. Ogrska deželna stranka komunistov najodločnejše trdi, da se ni udeležila teh demonstracij.

Budimpešta, 20. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča ogrski kor. urad: Predstojništvo železninskih in kovinskih delavcev je v današnji seji sklenilo, začeti jutri stavko zaradi demonstracij, ki so jih komunisti uprizorili zoper soc. demokratični organ »Nepszava«.

Usoda Nemške Avstrije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zeneva, 20. febr. Med Francozi, Angliji, Američani in Italijani se vrše trajna pogajanja o Nemški Avstriji. Preden se

napravi kak sklep v tem vprašanju, se bo zaslišalo poljsko, češko in jugoslovansko mirovno odposlanstvo.

Italijanske zahteve.

Dunaj, 20. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehosl. tisk. urad poroča: Kakor doznavamo iz vira, ki je v zvezi z entento, je Italija nemško-avstrijski vladi poslala noto, kjer zahteva, da mora glasom pogojev za premirje do prihodnjega torka oddati obljubljene lokomotive in vagoni, ker bo sicer ostreje nastopala.

Dunaj, 20. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehosl. tisk. urad poroča: Italijani zahtevajo, da pri oddaji železniških voz ne gre za 3500 vagonov, kakor se da sklepati po besedilu ultimata, marveč za 2000 vagonov in 100 lokomotiv.

Italija z Nemčijo.

Berlin, 20. febr. (Lj. k. u.) Glasom Dunajskega kor. urada poroča »Berliner Tagblatt« iz Lugana: »Corriere della Sera« piše, da Francozi ob svojem docela nepravičenem protestu proti zedinjenju Nemške Avstrije z Nemčijo popolnoma prezirajo, da po njih zahtevana osnova Donavske zveze pomenja hudo nevarnost za Italijo in bi jo takorekoč gnala v roke Nemčiji.

Mirovni posvet.

Pariz, 20. febr. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Pričakuje se, da bodo komi-

sije končale svoje delo po Wilsonovem povratku. Potem se bo ugotovil ves kompleks vprašanj in zastopniki Nemške Avstrije, Ogrske, Bolgarske in Turčije bodo opzvani v Pariz deset dni po Wilsonovem povratku. Glavno delo v komisijah vodita sedaj načelnik francoske in japonske delegacije. Cecil in House se bavita z načrtom zveze narodov, z vprašanji predhodnega miru, zlasti z vojaškimi, finančnimi in pomorskimi vprašanji ter z omejitvijo oboroževanja, s kolonijalnimi vprašanji in razmotrivata razmere na bližnjem in daljnem vzhodu. Po podpisu predhodnega miru se začne glavna pogajanja za mir.

Za svoje.

Zeneva, 20. februarja. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Mehikanska vlada je pričela brisati angleško in ameriške tvrdke, kakor tudi razveljavljati tujim podanikom dovoljenje deželne koncesije in je začela razdeljevati koncesijonirana zemljišča med domače prebivalstvo.

Proti bodoči vojski.

London, 19. februarja. Dun. k. urad poroča: Po vesti Reuterjevega urada je Churchill izjavil v govoru pri zajtrku Mansion house: Preskrbljeno je, da Nemčiji ne bo mogče, za te generacije začeti revanšne vojne. Da se prepreči

nova vojna in da se zagotovi poplačilo narejene škode, je treba imeti ob Renu nekaj časa močno in dobro organizirano brambo. Ta bramba naj ne bi b vpostavljena na temelju prostovoljnega sistema, marveč na temelju občne službene dolžnosti.

London, 20. februarja. (Lj. kor. u.) Dun. kor. urad poroča: V svojem govoru v Mansion house je izjavil Churchill še: Leta 1919. se namerava obdržati približno 900.000 mož pod orožjem. Nemčija more plačati le, ako se ji zagotovi gospodarsko življenje. To ji ne bo mogoče, ako se izstrada po blokadi

Iz pokrajine.

kr Po Dolenjskem se potepa po vaseh vse polno raznih tujih med njimi čestokrat prav sumljivih ljudi. Zadnje čase hodijo nekateri kupovat živino in konje. da jih spravljajo k — Italijanom preko demarkacijske črte, drugi kupujejo za slepo ceno pri ljudeh, ki niso dosti poučeni, vojno posojilo itd., tretji uganjajo najgrše verižne kupčije z blagom, sladkorjem, soljo in petrolejem. Dobro bi bilo, da si te ljudi ogledajo malo bolj merodajni faktorji. Čemu še to izkoriščanje ljudstva po brezvestnih ljudeh?!

kr Koroške novice. V Celovcu je dne 5. t. m. umrl vpok. nadzornik drž. železnic, g. Vilibald Bittner, star 70 let. Bil je brat celovskega stolnega prošta. — Celovski meščan Eckhart toži znane nemške kolovodje: Schumi, dr. Pflanzl in dr. Angerer. — Iz koroškega deželnega zbora je šel velikovski poslanec Nagele. — V Trbižu je hotel nek laški častnik razdehati avstrijsko ročno granato. Granata je razletela in častnika težko ranila. V nevarnosti je bilo tudi več drugih ljudi.

Huda prede Celovčanom v hvalisani nemški republiki, ker jela ni! Minuli teden je morala mestna aprovizacija ob pomanjkanju mesa razdeliti zadnje svoje zaloge, t. j. 4534 škatlic mesnih konzerv in 1600 škatlic sardin, — a to za 30.000 oseb! Vkljub temu pa pridno pijejo! »K. T.« piše, da se še ni nikoli videlo po celovških ulicah toliko pijanih deklet (!) in žensk, kakor zdaj. V mestnem zboru razpravljajo o pomanjkanju živil, a si ne vedo pomagati. Cene mleku bodo zvišali za 100 odstotkov.

kr Samoumor okr. sodnika. V Št. Lenu v labudski dolini se je ponoči od 5. do 6. febr. sam usmrtil tamošnji okrajni sodnik dr. Jožef Meschitz. Služboval je svoj čas tudi po slov. krajih Koroške in Štajerske. Rodom Velikovčan je bil zagrižen narodni odpadnik in strupen sovražnik Slovencev, česar dostikrat tudi v uradu ni mogel in hotel zatajiti.

kr Opuščeni pomorski kapitan. Sedanja italijanska uprava »Tržaškega Lloyd« je odpustila iz službe 68 pomorskih kapitanov, ki niso italijanske narodnosti. Ravnatelj Lloyd, Tomičič, je v »L' Idea Nazionale« slovesno izjavil, da on ni bil nikdar Slovan, marveč da je sin italijanske

družine iz Dalmacije. Takih »italijanskih« družin je v Dalmaciji zelo veliko.

kr Trsat na prodaj. Okrajno sodišče na Sušaku je razpisalo dražbo trsatskega gradu, zraven spadajočega zemljišča in enonadstropne hiše. Ni dvoma, da se bodo hrvatski denarni krogi požurili, da ostane ta slavna narodna svetinja v narodnih rokah. —

kr Za upostavo hotelov in stanovanj v Belgradu bo erbska vlada dajala podpore.

kr Veliko tatinsko družbo, ki je izvrševala na savskih in donavskih ladjah in na železnici v Zemunu in Belgradu ogromne tatvine, so v Zemunu zasačili in zaprli. Na sledi so tudi sokrivcem v Belgradu in pride v kazensko preiskavo tudi mnogo trgovcev, ki so kupovali ukradeno blago.

kr Za precisno jezikovnega pouka na srednjih šolah v Srbiji se v »Epohi« poteza vseučiliški docent dr. Ivan Djaja. Doslej se je na srbskih gimnazijah poučeval ruski jezik dve leti, francoski štiri leta, nemški pa osem let. Poslej naj se nemščina poučuje samo štiri leta, ravno toliko pa tudi rusčina in angleščina. Najbolje pa bi bilo, pravi pisec, da bi bil obvezen le en živ jezik, in to po svobodni izbi posameznega učenca, ki naj se ga potem uči vsa srednješolska leta. Tako bi si dijak en tuj jezik popolnoma osvojil, kar bi bil gotovo mnogo večji uspeh nego sedaj, ko si dijak od mnogih obveznih jezikov prisvoji komaj nekaj drobtin.

kr Zanella v Kijevu. Reški Zanella, ki živi sedaj v Rimu, izjavlja v reškem »Giornale«, da ni resnična vest v »Primorskih Novinah«, da bi se bil v Kijevu javil kot Hrvat in nato užival ugodnosti ujetih clovanskih častnikov, marveč da se je javil kot Italijan in navaden vojak. Kljub temu pa da so z njim zelo lepo ravnali in da se bo srbskega opročnika Komnenovića vedno spominjal hvaležne srca in z iskrenim prijateljstvom.

kr Laški list v Zagrebu. V Zagrebu bo začel izhajati nov tednik v italijanskem jeziku, pri katerem bodo sodelovali najodličnejši disatelji, ki so večji italijanskega jezika. Namen lista je, da pobija trditve laških imperijalistov in hrani jugoslovanske interese. List se bo imenoval »L'Adriatico Jugoslavo«.

kr Ljudsko štetje v Novem Sadu, ki so ga ravnokar izvršili, izkazuje vsega skup 34.769 duš, in sicer 16.299 moških in 18.470 žensk. Po narodnosti se dele tako-le: 12.312 Srbov (6162 moških in 6150 žensk); 885 Hrvatov (382 moških in 503 žensk); 199 Bunjevcev in Šokcev (79 m. in 120 ž.); 1920 Slovakov (974 m. in 946 ž.); 337 Rusov (179 m. in 158 ž.); 11.568 Madjarov (5041 m. in 6527 ž.); 4752 Nemcev (2170 m. in 2582 ž.); 2425 Judov (1122 m. in 1303 ž.); 36 Italijanov (17 m. in 19 ž.); 47 Rumunov (26 m. in 21 ž.); 1 Armenec; 5 Turkov; 107 Čehov (50 m. in 57 ž.); 30 Poljakov (11 m. in 19 ž.); 2 Angleža (1 m. in 1 ž.); 30 Slovencev (17 m. in 13 ž.); 103 cigani (54 m. in 49 ž.); 4 Francozi (3 m. in 1 ž.). To pa še niso končnoveljavne številke.

Iz Ljubljane.

I Sinfonična koncerta vojaške godbe iz Maribora obetata vzvišeno lepega užitka. V Ljubljani popolnega orkestra v sinfoničnem koncertu že dolgo nismo slišali. Veselimo se koncertov tembolj, ker je orkester naš slovenski, jugoslovanski plod smotrènege vsestranskega stremjenja našega mojstra, generala Maistra, ponosa cele Slovenije. Za koncerta se kaže v Ljubljani veliko zanimanje, vslopnice se pridno prodajajo; upamo, da bosta oba koncerta izvrstno obiskana. Priporočamo občinstvu, naj si vslopnice pravočasno v predprodaji preskrbi. Zares zanimiv spored bo vsakomur ugajal. Posebno še opozarjamo na dve novi izvirni skladbi: 1) Emila Berana, glasbenika v Mariboru »Dve legendi« v F-duru in As-duru in 2) Jana Pešte veliko koncertno uverturo »Jugoslavija«, ki je generalu Maistru posvečena. Oba skladatelja bodeta svoji skladbi osebno dirigirala. V drugem koncertu bo prezanimivo izvajanje efektnege blestečega Lisztovega koncerta v Es-duru ob spremljevanju celotnega orkestra. Klavir bo igral pianist kapelnik Brezovšek. Godba dospe že v petek v Ljubljano. Vsem dobrodošlat!

I Vodnikova slavnost. Včeraj popoldne se je vršila na dramskem odru Vodnikova slavnost, ki jo je priredila ljubljanska šolska mladina. Slinno prijetno je bilo v gledaliških prostorih, napolnjenih do zadnjega kotička z našo mladino, polno življenja in radosti. Kratko predavanje in dve deklamaciji sta dosegli popoln uspeh. Glasen aplavz mladih poslušavcev je živo pozdravljaj vsako točko. Igranje »Veselega dneva ali Matiček se žei« pa je presseglo vsako diletantsko igro. Dijaštvo se je kretalo na odru tako, da bi človek ne mislil, da so stopili prvičrat na gledališke deske. Za vzgled odraslim moram omeniti to, da se je vesela in živa mladina vedla med veselo igro zelo inteligentno in dostojno, tako, da se ni prekinjala igra venomer z neumnim smehom in hrupom, ki ga slišimo tupatam po gledališčih, ko jih obiščejo »pametni« ljudje. — Na ta način je mladina lepo počastila našega prvega pevca in veseli je moramo biti.

I »Tugomer« v dramskem gledališču pred par dnevi. Gledališče je bilo polno — praznote. Jasno je, zakaj. V operi so igrali ta večer, predstava se je vršila izven abonementa in Tugomera so igrali. Kazalo bi, da bi se take tragedije igrale le tedaj, kadar je opera zaprta, pa to seveda ni mogoče vedno. Kljub praznoti pa je bilo občinstva še vedno dosti, da so govorili po hodniku, da je prišel kdo preporo in se v parterju spotaknil na tla in povzročil ropot in da so ob tragičnih prizorih »Liliali« v smeh. Igrali so, če izvzamem tu pa tam na našem odru že malo preveč udomačeno kričanje, zelo dobro in le želeli bi bilo, da bi videl to predstavo vsakdo izmed nas. Jurčič je pogodil v ti tragediji slovansko dušo izbornu in če pomislimo, za jo je spisal tedaj, ko je bilo nevarno pisati kaj takega, moramo dobiti veliko spoštovanja pred njim. Če povemo našim ljudem, da se ta tragedija sploh ni smela uprizoriti in da se vprizajja prve

dni na našem odru, jih tudi to ne mika, če tudi bi potrebovali ob vsem navdušenju za Jugoslavijo še mnogo Tugomerovega duba.

I »Laibach—Ljubljana«, tako se še vedno blišči na poštinih pečatih ljubljanske pošte. Po deželi so poštni uradi že skoro povsod izpilili iz pečatov nemška imena, ali si nabavili samoslovenske, le ljubljanska pošta menda čaka, da bo zanjo izšla posebna tozadevna odredba.

I Kap zadela je sinoči okoli pol 7. ure na Poljanski cesti v Cuzakovem hlevu bivšega posestnika na Poljanski cesti št. 55, Josipa Javornika. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

I Smo že zopet tam. Zadnji čas je precej oster mraz rešil Ljubljančane blata. Sedaj, ko je nastopilo južno vreme, smo pa zopet tam, kakor smo bili januarja in prve dni februarja. Čujemo, da se bo na ljubljanskem magistratu v najkrajšem času vršila enketa, kako naj se odstrani in obredonosno naloži ljubljansko blato.

I »Egipčanke«. Kje so »egipčanke«? smo že izpraševali enkrat. Trafike jih nimajo, kavarne pa so jih imele tu pa tam, za visoko ceno seveda. Tu pa nam poroča znanec, da je naše podnebje za »egipčanke« preostro, naši kadilci zanje prekmetski, in romajo zato preko Zidanega mosta na hrvatski orijent v velikih množinah skatel, ki se oddajajo tam čoli po 70 kron. To je čisto lepo in dobro, toda želimo, da se poskrbi za disciplino tudi pri »egipčankah«, da ne bodo tako samovoljno uhajale skozi razna stranska vrata in romale okrog po geslu: »Kjer je moka, naj bodo še cigarete.« Kaj pa rečete vi na to?

I Pazite na denar! Na trgu so se začele pogosto dogajati žepne tatvine. Ženškam, ki nakupujejo tam razna živila in imajo navado, da nosijo denarnice v žepih in torbicah, te zelo rade izginjajo. Policija je sicer pred kratkim neko mlado dekletko zalotila pri »delu«, a je bila kmalu nato ukradena neki gospodinja iz žepa denarnica z 200 K. Ker imamo v Ljubljani sedaj med poštenimi tujci tudi mnogo temnih elementov, je treba z razmerami računati in biti previden. Ženske se najbolje obvarujejo škode, ako nosijo denarnice, kadar nakupujejo, posebno v gneči, v rokah.

I Nesreča na Sv. Petra cesti. Prejeli smo: Danes zjutraj se je na cesti Sv. Petra neznana oseba moškega spola pogreznila v blato. Meročajnim faktorjem se ni posrečilo, da neznani individuum izvlečejo iz globokega blata. Zelo verjetno je, da njegove identitete ne bodo mogli ugotoviti, četudi posežejo vmes ljubljanski detektiv.

Politična kronika.

p Gramofon v volilnem boju. Laansko leto so se nemški bratci na razupitih svojih »volkstagh«, ki jih je zdaj graški vseučiliški profesor, Nemec in protestant dr. Gürtler, označil kot »veliko laž«, kaj vzajemno zaganjali v nas Slovane. V minuli volilni borbi za svoj državni zbor pa so si zopet hudo segli v lase, zlasti na Koronkem, kjer so ne samo soc, demokratje,

marveč tudi nemški demokrati, kakor se zdaj ponosno imenuje prejšnji »freisin« in koroški »bauernbund« hudo nasprotovali takozvanim kršč. socialcem. In kako iznajdljivi so! V št. Urbanu pri Trgu so hoteli zborovati krščanski socialci, a so »bauernbundarji« shod in razgovor kratkomalo preprečili s tem, da so fantje neprestano navijali velik hreščec gramofon, zraven pa še pridno tuhili. Pa še reci kdo, da jo ne zna pvgoditi — slavni »Volk der Denker«!

p Prepoved izvoza na Reki. Italijanski narodni svet na Reki je prepovedal izvažati iz Reke blago, ki je ondi v zalogi ali ki prihaja iz Italije. Izvoz se dovoli le tedaj, ako se v zameno uvozi blago v enaki vrednosti.

p Važnost donavskega vprašanja za Jugoslavijo. Belgrajska »Pravda« priobčuje uvodnik, v katerem opozarja na važnost donavskega vprašanja za Jugoslavijo posebno v dveh ozirih: za izrabo donavske vodne sile od Golupca do Sipa in za zgradbo novega kanala za plovbo v Djerdapu pri Sipu. O prvi točki izvaja: Srbija in cela Jugoslavija trpita vsled pomanjkanja kamenega olja za toplotničarstvo; razen tega so se strahovito izredčile tudi njune delavne moči. Izraba vodnih sil, s katero bi se neprimerno zmanjšala potreba na premogu, petroleju itd., česar vsega Jugoslavija nima, in bi se nadomestilo na milijone človeških delavnih moči, je zato za bodoči razvoj naše mlade države največjega pomena. — Za izrabo donavske vodne sile pri Sipu se je Srbija potezala že pred 25 leti in tudi dobila takojimeno »Lutrovo koncesijo«. Leta nikakor ni bila ugodna srbskim interesom, vendar je Avstro-Ogrska preprečila še to, samo da bi onemogočila vsak industrijski napredek Srbije. Sedaj je čas, da se država najpazljiveje posveča donavskemu vprašanju in na mirovni konferenci skuša doseči, da se reši to vprašanje točno in določno v našo korist, da bi mogli potem nemoteno takoj začeti dela za izkoristenje donavske vodne sile. Po »Lutrovi koncesiji« bi se moglo samo z vodnotehničnimi napravami pri Dol. Milanovcu dobiti 20.000 konjskih sil; ako pa upoštevamo še ostala primerna mesta, se zviša številka na 200.000 konjskih sil. Ker se more napeljati električna moč tudi do 600 km daleč od mesta proizvoduje, pomeni to, da bi mogli samo z izrabo donavskih vodopadov preskrbeti celo bivšo srbsko kraljevino z električno močjo, ki bi gonila stroje po vseh tovarnah, dalje tramvaje in železnice, razen tega pa razsvetljevala vse kraje do zadnje gorske kočice. — O plovnem kanalu pri Sipu priobči list poseben članek.

p Madžari in Srbi. Budimpeštanski list »Magyarország« je nedavno priobčil lep članek o razmerju med madžarskim in srbskim narodom. Začenja z ekspozicijem predsednika Karolyija, ki vsebuje na naslov Srbije posebno tople besede. Pravi, da je to pravzaprav neopravičeno, ker so Srbi ravno tako ka-

Kor Čehi in Rumuni zasedli velik del madžarske domovine in so osvajalec! Pa vendar — nadaljuje člankar — moramo Karolyijeve človeške besede izpovedovati vsi mi, ki moremo samo le slutiti, kako je nemški in avstrijski militarizem gnil, pustošil in požgal od Beograda do Skoplja. O Bog, kaka razlika med srbsko-madžarskim bratstvom in zasedenem Temešvaru in onim grobiščem vešal, ki ga je usvarila strahovlada barona Rhemena v podvrženih, tužni Srbiji! In akoravno je srbski narod izmed vseh največ trpel, vendar je prvi v celi ententi opustil misel na povračilo in namesto pokolja propoveduje bratstvo narodov. Kako se to razlikuje od rodoljubja tistih prostaških pouličnih kupletov, katere je — na pobudo oblasti — strašno neumno in cinično prepevala poulična drhal. Že ta pijani krik ob pohodu v kri, vojno in strahoto je bil pogrebna pesem bivši monarhiji. No, sedaj so padli tisti, ki so gmotno in duševno izkoriščali mase, sedaj nastaja nova doba: demokratično bratstvo narodov. In tu morejo prednjačiti Srbi in Madžari, ta dva naroda, ki imata isto zgodovino, iste vrline in napaake: vekovita borba proti turško-nemškemu tlačitelju, žrtve, katere so doprinesli na ravani Donave za zapadno evropsko kulturo, srd, ki hitro vsplameli in srce, ki rado odpušča, verska strpnost, svobodna duša, ljubezen do dobrega in prijetnega življenja in religiozno spoštovanje za obdelavo zemlje. — Mi verujemo v demokracijo klasičnega srbskega kmeta in v tisto mlado, novo pokoljenje srbskih politikov, ki je še sredi krvavih strahot balkanskih vojn in tega svetovnega klanja strastno hrepenelo po kulturi zapada. V resnici je to neka sveta ponižnost, ki jo srbska mladina skazuje genijem zapada, katere isti zapad v pijanosti zmage pozablja in zasmehuje. No, utegne se zgoditi, da bomo mi, mali narodi Vzhoda, prevzeli nalogo, da bomo propovedovali misli teh genijev. Spodobni smo za to. Vedno so ubogi, mali in ponižni stali najbližje resnicam, ki napovedujejo bodočnost... A po štiriletni dunajsko-berlinski strahovladi je zmagovalka Srbija ravnotako apostolsko uboga in izmučena kakor tudi po njej premagana tužna Madžarska!

p Po volitvah. »Alldeutsches Tagblatt« je žalosten ob izidu volitev v Nemški Avstriji: »Kocke so padle in rdeče, krvavo rdeče solnce je vzšlo dne 17. »Hornungsa«, to je: februarja. Rezultat volitev je nov madež na časti našega ljudstva in rdečica sramu plane človeku v obraz, če pomisli, da je bil na Dunaju izvoljen en Čeh in samo dva nemška narodnjaka. — Narodnjaki, ki so pripeljali nemški narod da propada so imeli gotovo priložnost in vzrok, oblitati se z rdečico in postanejo na ta način še oni rdeči, krvavo rdeči kot solnce dne 17. »Hornungsa.«

Širite »Večerni list«

Tičin papagaj.

(Iz izbranih »Spominov iz begunstva« v belgrajski »Epohi«.)

Na Krfu so bila vsa naša ministrstva v enem poslopiju. Cela vlada. To se pravi, finančno ministrstvo je bilo posebej in oddaljeno. Ne vem, zakaj se financa vedno tako odtujuje! Tudi vojno ministrstvo ni bilo v tem poslopiju, ker ni bilo na Krfu, nego v Solunu. In tako bi bil moral iz vsega opčetka reči: razen vojnega in finančnega ministrstva so bila vsa ostala v poslopiju »Angleter«, in to so imenovali »Vladni dom«. — Vsak dom ima gospodarja. Tudi ta ga je imel — Tičo, kdor ga pozna, ga pozna, kdor ga ne pozna, ni treba, da bi ga poznal, ker v celi tej stvari ni važen Tiča, marveč Tičin papagaj!

Povedati moram, da ne vem več prav, ali se je ta dogodek zgodil v resnici ali pa samo v moji domisljiji; dejstvo je, da se ga spominjam, zato na vsak način spada med moje »Spomine«.

Gospodar Tiča je torej imel v prizemlju »Vladnega doma« svojo sobo z okni na lepi vrt. Okna se spominim zato, ker je na enem oknu visela velika gajba z majhnim zelenim papagajem. Tudi na drugem oknu je nekaj viselo, a to ni bil papagaj, ampak steklenica, polna vina »Kijanti«.

Tičin papagaj v resnici ni bil Tičin, ampak nekega drugega gospoda, ki je bil odpotoval na Francosko, a papagaja ni hotel vzeti s seboj — vsekakor zato, da ne bi zmedel jezikov. Papagaj je znal namreč samo grško. — z enakega razloga ga je najbrže pustil doma tudi Tiča, ko je po opravih odpotoval v Italijo. In tako je papagaj ostal na Tičinem oknu in neprestano hreščal.

Hotel sem izkoristiti Tičino odsotnost. Vsak dan sem prišel pod papagajevo okno in učil ptiča dve srbski besedi. Žival je pazljivo poslušala, kadar se je pa naveličala srbsčine, me je nagnal po grško: Fevga! Fevga! — beži, beži! In šel sem, a drugo jutro sem nadaljeval lekcijo. Uspeh je bil odličen.

Tiča se je vrnil. Sedel je v sobi in pisal. Naenkrat se zadere papagaj:

— Doli vlada! Doli vlada! (To sem ga bil naučil.)

Tiča je odrevenel! Kdo je ta, ki v Vladnem domu kaj takega kliče!

— Doli vlada! kriči papagaj.

— Kaj ti?... zavpije Tiča in politi h gajbi.

— Doli, doli! Vlada!... Fevga!... vpije prestrašeni papagaj.

Mrzel pot je obil Tičo. Kaj poreko k temu v Vladnem domu? Kdo je naučil papagaja? Kdo drugi nego Tiča! — Kaj naj stori? Ko bi vprašal?... Ne, tu ni nič spraševati, tu treba hitro delati. In Tiča vzame papagaja iz ptičnice in ga vrže na vrt. Papagaj zleti na prvo drevo, s tega na drugega in tako naprej, dokler ne obsedi končno na oknu ministrskega predsednika.

— Doli vlada!... Fevga!... pa odleti na vrt in to ponavlja dan za dnevom.

Zandarji so začeli strogo paziti, odkodi ti kliči proti vladi. In nekega dne so ujeli krivca.

— Pred komisijo pa na fronto z njim! — je rekel strog pisar. Toda to so opustili, da ne bi se tudi fronta papagajsko naučili papagajevega kliča...

Tiča je dal pismeno izjavo, da ni v nobeni zvezi s papagajem, a najmanj z njegovim norim klicem. Zanimal je, da bi bil to papagaj iz njegove sobe; njegov papagaj je že davno poginil, a bil je tudi bledeje barve. In še polno drugih prepričevalnih razlogov je navedel Tiča.

Papagaja so podarili nekemu vaškemu krčmarju na najjužnejšem delu Krfa. Gotovo ondi še danes odmeva njegov klic: »Doli vlada!... Fevga! Fevga!...«

Po svetlu.

s Francoski študenti za srbske. Francoski dijaki so začeli javno pobirati prispevke za one srbske dijake, ki so tekom vojne osiromašili.

s Da obišče sinov grobi, se je pripeljala na Francosko vdova bivšega ameriškega predsednika Roosevelta. Z ladjo »Lorraine« je dospela v Havre in se peljala z vlakom v Pariz, kjer sta jo pozdravila predsednik R. Poincaré in en vladen zastopnik. Kot poročajo listi, se namerava muditi na Francoskem dalje časa.

s Dansko in ženske. V deželi Danski so izdelali zakon, po katerem imajo ženske vstop v vse državne uradne službe, tudi v cerkvene. »Cerkvena deželna zveza« ni zadovoljna s tem in protestira proti odredbi. Ženske pač ne bodo mogle več govoriti o gnolosti v državi Danski.

s Rojkoč. Rektorjem belgrajskih vseučilišč je zabranjeno sprejemati slušatelje, ki so bili vipsani na nemškem flanderskem vseučilišču v Gentu.

s Nemci popravljajo. Minister za opustošeno zemljo Lebrun je izjavil v francoskem senatu, da bo do konca meseca maja delalo v opustošenih krajih 170.000 nemških ujetnikov. Francoska bo tudi zahtevala, da povrne Nemčija 950.000 glav živine, ki se je nahajala pred nemškoasedbo v omenjenem področju. — Če bi bili Nemci znali, da bo račun tako natančen...

s Tudi zločincem rado izpodleti. V Gradcu je bilo te dni vlomljeno v kavarno »Kärntnerhof« in odnešeno 70 kg masti in mnogo finih likerjev. Policija je pa tatovom — ključavničarju Briegerju in delavcu Rößlerju — takoj prišla na sled in rešila vse ukradeno blago, tatova pa zaprla. — V Fürstenfeldu sta dva roparja skozi okno zlezla v sobo pivovarne, kjer je prenočeval dunajski trgovec s konji Karol Wimmer. Roparja sta Wimmerja težko ranila in se polastila potne torbe, v kateri je bilo 40.000 denarja. Wimmer je roparjema z zadnjimi močmi iztrgal torbo in klical na pomoč. Roparja sta zbežala praznih rok.

s Vse pleše. Zmagovalci in premagani, staro in mlado, London in Zagreb, Pariz in Hauburg. V Hamburgu se plesati sme — pleše itak samo elita — a zborovati ne, zato so prepovedali zborovanje radikalcev leve v cirkusu »Buß«. Zborovalci so se jim hoteli zahvaliti za uslugo na ta način, da so šli oboroženi v plesne lokale in razgnali plesalce na več krajih in raz-

dejali vse, kar jim je prišlo pod roke. Pred mestno posvetovalnico so jih nagnale vladne čete.

s Hipnotizem. Glede hipnotizma je prišla v Nemški Avstriji policijska prepoved, ki določa, da se ne sme od ene osebe dajati drugi osebi naloge in jih pustiti izpeljati proti volji te osebe. — Vzrok je temu ta, ker so pogosto taki poizkusi velik vzrok škodljivosti na zdravju oseb, ki so pri tem udeležene.

s Zračno vožnjo med Njujorkom in Čikago bodo upeljali v Ameriki. Uporabili bodo zrakoplove Zeppelinovega tipa. Vsak zrakoplov bo veljal pet milijonov dolarjev in bo napolnjen z helijevim plinom. Motorji bodo imeli 1200 konjskih moči in 72 kilometrov zračne brzine na uro. V njih se bo lahko vozilo po 25 ljudi in bodo prišli iz Njujorka v Čikago v 12 urah. Deseť mož bo sprevednikov. Vožnja iz Njujorka v Čikago bo stala 250 dolarjev.

s Židovski pogrom. Iz Krakova se poroča, da je bilo ob zadnjem židovskem pogromu v Wieliczki ranjenih enajst judov, enemu pa so izgorele oči od solne kisline. Pogroma so se udeležili tudi organizirani delavci. Škoda znaša 300.000 kron.

s Ali je Ludendorff »hazarder« ali ne? Scheidemann je imenoval nekoč pred javnostjo Ludendorffa »hazarderja«, nakar mu je pisal Hindenburg, češ, da je užaljen radi izjave in da Ludendorff ni brezvestnega in lahkega značaja »hazarderja«. Scheidemann pa mu je odgovoril, da je imenoval Ludendorff ni brezvestnega in lahkega znave na eno karto, ne da bi mislil na posledice. In celo sam Ludendorff je dejal dne 1. oktobra 1918: »Tako se mi zdi, da sem kot hazardni igralec.«

s Kralj borznih spekulantov umrl. Na Dunaju je umrl kralj borznih spekulantov bankir Viljem Neumann, ki je bil star jedva 34 let, a najuglednejša in najvplivnejša oseba dunajske borze. Cela borza se je ravnala po njem. Bil je drzen in je imel bister vpogled v finančne zadeve. Na borzi je napravila njegova smrt globok utis.

s Cesar je za tajnika. V Pragi namreč. Predsednik Mašaryk ima za tajnika človeka, ki se piše Cesar, kar pomeni cesar. Zato se Pražani s ponosom norčujejo: »Naš predsednik ima cesarja za tajnika.« Uradi so na krasnem gradu v sijajnih, prej mrtvih prostorih, kamor je prišlo novo življenje, ki ga predniki tega gradu gotovo niso slutili. Ves drug čar imajo danes bele dvorane in z damastom oblečeno pohištvo, ter velike slike v ogromnih izrezljanih okvirih se izza časa Marije Terzije.

s Pevke zahtevajo povišanje plače. V Berlinu zahtevajo pri gledaliških povišano mesečno plačo. Do zdaj so dobivale pevke od 60 do 120 marka plače. Humoristi so dobivali kvečjemu 150 do 175 mark. K temu je treba prišteti le še malenkostni izkupiček od prodanih razglednic in besedil pesmi. Zdaj so določili najmanjšo gažo 200

nark, za humoriste 250 mark, za duete 400 mark. S tem je narejen vsaj deloma ronec brezvestnim agentom, prekupčevalcem z dušami, ki so izrabljali obupen gneten položaj pevk v grde namene.

s **Nova stavka.** Clement Vautel piše: Naveličali smo se slišati vedno: »štrajk rudarjev, štrajk železničarjev... itd. zakaj ne bi doživeli enkrat stavke meščanov! — Prišla je ura — zlobno izbrana, najbolj živa ura in nastane upor! Kot grom je prasnila nova stavka. Zoboždravnik je zagnal klešče, pustil človeka tako, z napol izdrtim zobom. Bolnik se dere: »Umrli bom, gospod, za božjo voljo!« Ta reče: »Ne morem pomagati. Stavka je stavka!« Profesorju obvisi roka v zraku pred nekončano jednabo in brez besede spusti začudene dijakove domove. Tenor je pred najlepšo noto prekinil arijo... Kaj, ali bi ne bilo krasno! Kdo ve? Časi so taki, da lahko pobesni tudi kostruni. To bi bilo drašno. Stari vseučilišni profesor mi je lejal: »Veste-li, da sem zmožen iti in oplejati gospoda ministra... če me prime, navno.«

s **Fantastičen Marconijev načrt.** Kot poročajo listi se bavi Marconi, ki je izumil brezžičen brzojav s fantastičnim načrtom, da bi dobil z napredovanjem brezžičnega brzojava skozi valove etra, ki oblaže vsemir zvezo z ostalimi planeti in ta ta način tudi zvezo z morebitnimi živimi bitji na njih, ki morajo biti po večji starosti planetov tudi izkušenejši kot mi in bi mogel biti ta stik nam v veliko korist. Seveda je vprašanje, če bi res prišli stik s temi bitji, kako bi se razumeli. Marconi je dejal, da s pomočjo matematike, ker $2 \times 2 = 4$ mora biti v vsem veljstvu enako.

s **Edison upa, da postane sto let star.** Ob priliki slavnosti, ki so jo priredili ob 72 letnici rojstva Edisona, se je ta izrazil, da upa, da doseže starost 100 let, tedaj povprečno starost njegovih prednikov. Njegov praded je imel 104 leta, njegov ded 106 let in njegov oče 94 let.

s **Konjsko meso.** Iz Frankfurta se čuje: Na tranvaju sta se vozila dva moža, vsak z velikim zavojem pod pazduho. Ko so jih vprašali, kaj neseta v velikih zavojih, sta odgovorila zadovoljno: »Ej deset funtov konjskega mesa!« nakar so vsi potniki zašpili ušesa in odbčudovali srečna moža. »Da, res, tu poglejte!« je dejal eden in odvil na enem koncu ter dejal proti drugemu: »Ti gotovo spadaš k ljudem boljše vrste, ki raje stradajo. Poglejte tega!«, je dejal in pokazal na moža, ki je ravno izstopil, »ta je celo sorodnik našega predsednika Eberta, pa je konjsko meso!«. Vsi so se smejali nad to dokazujočo opazko.

s **Snubitve.** Na Holandskem so se v nekaterih krajih še do danes ohranile stare šege in navade. V nekaterih krajih se še nahaja poseben način snubitve, pri katerem se poslužujejo gospodje cigare. Če je mladi mož zaljubljen v katero izmed deklic, tedaj potrkna na vrata hiše, v kateri se nahaja izvoljenka in prosi za ogenj, da bi si prižgal cigaro. Ta prvi korak je ogled neveste. Obisk napravi stariše pozorne nanj. Če pod enakimi pogoji prosi za ogenj, vedo, pri čem da so. da gre tu za

resno snubitve, Informirajo se o snubitcu, tako, da pri tretji prošnji ognja lahko dajo končen odgovor. Če pa hočejo, tedaj mu ponudijo ognja in stvar je končana, če ga pa ne marajo, mu ne dajo ognja in zaprejo vrata pred nosom. Če ga sprejmo, pokličejo deklico in mlad par si poda roko. Ko je snubač pokadil svojo cigaro, mu ponudi nevesta drugo in mu prinese ognja.

s **Vsega je dosti v Ameriki.** Samo mesto Njujork ima toliko telefonov, kolikor vsa Evropa skupaj. V Nebraski ima vsaka osma oseba avtomobil — tedaj bolj na gosto ko pri nas kolo. V Čikago je sezidal neki milijonar velik zavod za študentke s prekrasno knjižnico, telovadnico, parkom... vse v spomin svoje umrle žene. — Kje so pri nas ljudje, ki bi s svojim ogromnim denarjem zidali dobrodelne zavode v spomin svojih rajnih. Nikjer jih ni. Če nima sočutja za eno, ga tudi za drugo ne more imeti. In vendar razmere kar kričijo po dobrodelnih in kulturnih napravah.

s **Teliček in dete.** V državi Colorado v Ameriki in kandidiral Mister Šmid proti nekemu možu z imenom Jones. Nekega večera ravno pred volilnim dnevom, je prišel Šmid k hlevu nekega starega farmerja, ki je ravno mozel kravo. Mož pa je imel pri tem sitnosti, ker ga je nadlegovalo pri delu mlado tele, ki je hotelo piti mleko. Da bi se prikupil farmerju, je prijel kandidat telička in ga trdo tiščal med kolena, dokler mož ni dovršil molznje. Nato se je predstavil: »Jaz sem republikanski kandidat Mister Šmid. Mislim, da poznate moža, ki je moj protikandidat.« Veselo mežikaje je odgovoril farmer počasi: »Seveda ga poznam, gospod. Saj je ravno zdaj v hiši in varuje moje dete.«

s **Kaj pa London?** V cerkvi sv. Pavla v Londonu se je vršila žalna sv. maša za padlimi vojaki angleške garde, ki se je slavnostno završila. Cerkev je bila črno oblečena, ob ogromni krsti so mračno gorele sveče v srebrnih svečnikih. Dvor in ljudstvo, posebno sorodniki mrtvih so bili navzoči pri opravi. Padlo je bilo nič manj nego 14.000 gardistov. Cerkev je napolnila velika žalost in glasen jok za padlimi. Orglje in pesmi so mračno donele v žalno razpoloženje. Nihče, ki je bil zraven, se ne bi iznebil globokega utisa. — O Novozelanceh in njih vkrpkih proti »španski« se je mnogo pisalo, govorilo in smejal. Sprva so si ljudje nadeli maske bolj za šalo kot zares. Zdaj pa jih morajo nositi proti hudi kazni. — Plesa »Fox Trot« so se Angleži že naveličali. Zdaj so izumili nov ples »Gregale«. Pri tem plesu mora imeti človek globlino indijske tempelske plesalke, prožnost kače, in bivolo ve vztrajnosti. Gorje, kdor bi opešal pri plesu, vse bi se mu smejalo. Plesa se bo London gotovo tako hitro naveličal, kot vsakega drugega.

s **Liebknichtov sin.** Sošolci Liebknichtovega sina na gimnaziji v Steglitzu so izjavili, da ne bodo več hodili z njim v šolo. Mladi Liebknicht je bil eno leto izostal iz šole in je po padcu špirtakove vstaje zopet začel hoditi k pouku. Zadevo so naznanili ministru za uk

Hänischu in ta je poslal na ravnatelja omenjene gimnazije daljše pismo, v katerem pravi, da se mora izključiti iz šole preklicati. Njegovo sodelovanje na vstaji kaže sicer pomanjkanje intelektualnosti, nikakor pa ne kako npravnstveno nezrelost ali pogrešek, da bi se ga moglo izključiti od posejanja šole. Pismo so prečitali v šoli. Ravnatelj je prosil mladega Liebknichta, naj gre prostovoljno na drug zavod, kar je ta ponovno odklonil.

s **Wilsonov okus.** Kot piše »Avenier«, bere Wilson najraje detektivske povesti in zna povesti o Sherlock Holmesu in Nick Cartersu skoraj na pamet. Wilson je tudi precej »šik«. Njegov krojač mora biti umetnik, njegov brivec zelo pazljiv in spreten, ker predsednik tudi med britjem ne molči. Od francoske obali je Wilson ves očaran in ima doma v Washingtonu spretnega francoskega kuharja, ki mu pa mora jedi dobro »začiniti« z dišavami. Dokler se je mudil v Parizu, mu je bil od francoskega ministerstva prideljen poseben kuhar in tudi eden izmed pariških restavrantov je poslal v hotel Murat enega svojih najboljših specialistov-kuharjev.

s **Šala.** V neki mali družbi se je nahajala med poročenimi pari tudi neka neporočena dama, ki so jo uvrstili z domačo hčerko med tete. »Toda,« je dejala mala, »druge so pripeljale tudi strice s seboj. Kje pa je tvoj?« — »Nimam ga.« — »Zakaj ne?« — »Ker se nisem poročila.« — »Zakaj se nisi poročila.« — »Ker me nihče ni vzel!« — Mala deklica ni mogla razumeti tega kočljivega slučaja, pa je dejala: »Ali pa si povprašala vsakega, na cesti in povsodi??«

s **Prav nič se ni poboljšal.** Strindberg je znan kot velik sovražnik žensk in eden najboljših pisateljev severa. Ko se bival v mestecu Marstrand, da bi končal neko svoje delo, se ni smela v hotelu, kjer je bival, služega sobarica, pomuditi v njegovi sobi niti trenutek dalje, kot je bilo potrebno za postrežbo. Pisal je delo, v katerem so bile samo moške osebe in ena gobova ženska. Da bi imel mir, je šel na mal otočič, kjer je živelo malo ljudi in en sam zakonski par med njimi. Nesreča je hotela, da je pri tem dobil stanovanje in imel priliko slišati še v pozni noči dolge pridige, ki jih je ženica delila svojemu možu — zakonska nista živela ravno v najlepši slogi. Jasno je, da se Strindberg vsled tega ni prav nič poboljšal, ampak še vtrdil v svoji mržnji do žensk. Vrnil se je naglo nazaj v Marstrand, da bi v šumu mesta živel »v miru«.

s **Stari Rim je oživel.** Na najgrše bahanalije iz časa, ko se je rimsko cesarstvo nahajalo na robu propasti, spominjajo nekatere elitne zabave v Zagrebu, kot poročila Zofka Kodlova. Ples društva »Concordia« je končal s tem, da so ležali gospodje in dame omamljeni med praznimi šampanjskimi steklenicami, ostanki jedi, cvetjem... Pisateljica pozivlja vse, da naj ji pomore v akciji proti temu pogubnemu veseljačenju staro in mlado, socialisti in kleriki, da gredo in jim oznanjujejo... Vse to naj store iz ljubezni do glavnega mesta in mlade države, ki je vsled tega postavljena pred nevarnost nemirov.

Peter Klemenč

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.

(Dalje.)

Čudno! Vsaka druga hiša se imenuje »palazzo«, če je le malo mramorja na njej in ima nekoliko starinsko lice. Zgodovinskih zgradb je mnogo in preveč, kdo bi si zapomnil njih imena in njih zunanost, ko sem se le vozil tam okrog. Ko sem, gredé mimo Villetta di Nigro, sem zapazil gori na višini umeten slap in vprašal: Senta, cosa è questo quassù? (Slišite, kaj je to tu gori). Dobil sem za odgovor: »Acqua, acqua, signore« (voda, voda, gospod). Ko mu je gospod Ivan povedal, da je to impertinentno, je pripomnil, da je to vodopad in da so vodopadi vedno iz vode, vila nad vodopadom pa se imenuje Villetta di Negro. Težko je verjetno, da bi si bil zapomnil to ime, če ne bi bil slišal prej tako temeljite razlage o bistvu vodopadov... e la cascata d'acqua è d'acqua, kulturni vetturino.

A čas je mineval, treba je bilo zaviti proti kolodvoru. Mimogrede sva stopila še v neko knjigarno, kjer sva kupila nekaj knjig, jaz dve italijanski slovnici, on pa »La guida di Genova«.

Potem sva šla na postajo in okoli ene ure sva se odpeljala po Rivieri di Ponente proti Ventimiglia.

Lepa in neprijetna je ta pot. Lepa zato, ker so voziš med oljkami, mandarinami in oranžami, neprijetna zato, ker je toliko predorov kot po bohinjski dolini.

Komaj si uziel velik nasad zelenih mandarinov, preobloženih z zlatimi jabolkami, komaj si videl gozdček palm, pa začne rožljati krog tebe, smrdljiv dim ti puhne v oči, spet si v dolgem predoru in čakaš, kdaj se polagoma od daleč prikaže svetloba.

Lepa je Riviera vendar, zlasti, za one, ki imajo toliko denarja, da jim ni danes misliti, če bodo jutri še lahko siti.

Vlak je imel zamudo. Dospeli smo v Ventimiglia krog osme ure zvečer. Ni nama kazalo nadaljevati pot še isti večer proti Nici, bila sva trudna in ljubilo se nama ni nič, ker sva imela za sabo dolgo pot in neprepano noč.

Pri izhodu iz kolodvorskega poslopja, je priskočil k nama starejši facchino in se nama ponudil za nosača prtljage, rekoč, da naju pelje v imeniten in moderen hotel prve vrste, ki je prav blizu kolodvora.

A hotel ni imel na sebi nič moderne-ga, pač pa mnogo nesnage in smradu, ki je govoril tudi o nekih živalicah, katere smo nekdanj preganjali s petrolejem po Dunaju.

Izjavil sem, da tam ne ostaneva, ker je hotel premalo »moderen«. A on se ni dal prepričati, češ, da je vse snažno, čedno, kratkomalo moderno in da hiša disponira celo z najmodernejšim straniščem.

Nazadnje je vendar obveljala najina volja. Preselila sva se v hotel Terminus, kjer sva prenočila.

Drugi dan nama je zopet grozila meja. Še sva se spominjala dogodkov iz prej-

šnjih dni in nekam ozko nama je bilo v prsih. Čakala naju je carinska in policijska preiskava v Ventimiglia in od strani francoske oblasti v Mentoni. Srečno sva prestala prvo, dobila sva vozne listke po zelo znižani ceni do Pariza, ker sva bila — potujoča oficirja v civilni obleki, in dani so bili vsi pogoji, da se enkrat za vselej temeljito oddahneva, ker sva zapuščala italijanska tla.

Čez pol ure sva bila že v Mentoni. Izstopiti smo morali vsi in sledila je enaka preiskava. Proti najinim kovčgom ni imel nihče ničesar, a najini listi, o smola vseh smol, niso bili v redu.

»Posebni komisar«, kakor se že zove oni policist, je izjavil, da naju brez francoske vize ne pusti naprej in da morava kratkomalo znova v — Rim.

Pojasnjeval sem policijskemu komisarju, da nisva ničesar vedela o potrebnosti kake vize in je nama popolnoma neumevno, zakaj naju ne puste naprej, ko so vendar gospodje v Rimu rekli, da popolnoma zadostuje štamplja kolodvorskega poveljstva.

»A što je, gospodine?« se oglasi za menoj jugoslovanski glas. Pogledam in vidim pred seboj precej veliko moško postavo v civilni obleki in s srbsko vojaško čepico na glavi. Bil je gospod Bogdan Lukić, srbski tolmač na postaji Ventimiglia, ta dan pa se je bil pripeljal v Mentono po uradnih opravkih. Z Ivanom L. sva mu razložila svoje križe in betege, a on nama žalibog ni mogel pomagati. Rekel je, da bi se dalo vse narediti, če bi ne bilo starega komisarja, a ta je tako siten, da z njim ni mogoče govoriti. Vprašala sva ga za svet, a tudi on ni bil mogočnejši od naju dveh, tudi on je nama zagrozil z — Rimom.

Odšli smo na peron. Majhen črnc v uniformi je hodil možato gorindol z bajonetom, ki je bil podoben strelovodu. Sam sebi je ugajal, kajti pred vsakim avtomatom za čokoladne bonbone je ostal in se gledal v ogledalu.

Gospod Lukić nama je predstavil dva častnika iz jugoslovanske legije, katerih imen si seveda nisem zapomnil, dasi smo ostali štiri dni skupaj. Bila sta prijetna družabnika, ki sta nama skrajšala marsikatero uro na nesrečni vrnitvi proti Rimu.

Žal mi je, da si nisem zapomnil njunih imen, ker sta govorila trezno in razumno, kot nimajo navade vsi Hrvati, pa tudi ne vsi Slovenci, a brez zamere, prosim, če sem tako kmetsko netakten.

Odšli smo nazaj proti Ventimiglia, kjer nama je gospod Lukić preskrbel vozne listke do Rima, izpili smo na čast novim

znancem nekaj čaš vina, in hajdi dalje proti Genovi po isti poti, skozi vrtove in predore, cel čas ob svetlomodrem rivijerskem morju.

Videl sem skozi okno kozo, ki se je pasla pred palmami in oljkami. Pokazal sem jo gospodu Ivanu, ta pa se mi je začel smejati, rekoč, če jo zavidam, srečno kozo ob Rivieri. »Da,« sem mu odgovoril, srečnejša je pač kot mi kozli, ki se lovimo okrog po svetu za svojimi potnimi listi, a ne moremo nikamor.«

Eden izmed legijonašev, poročnik je bil, pa je celo pot pripovedoval zgodbo iz svojega ujetništva v Rusiji in v legiji.

Izpraševal ga je učitelj o naših razmerah nekako tako-le:

»Kaj so Hrvati?«

»Hrvatje so slovanski narod, ki ne živi v Rusiji?«

Aprovizacija.

a Stranke, ki dobivajo meso pri Anžiču, se imajo zglasiti v aprovizačnem uradu na Poljanski cesti 13, I. nadst., kjer dobe nove izkaznice za meso. Določa se tale red: v soboto, dne 22. t. m., stranke z začetnimi črkami od A do L in v ponedeljek, dne 24. t. m. s črkami M do Ž. Pri- nesti je seboj 1) staro izkaznico za meso, 2) rmeno ali zeleno legitimacijo za živila, 3) železničarji, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb in 4) kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. ure. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

a Kislo zelje za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje v soboto, dne 22. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 500, od 9. do 10. štev. 501 do 1000, od 10. do 11. štev. 1001 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 K. ljajo proti takemu kompromisu.

a Kislo zelje za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo kislo zelje v soboto, dne 22. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 500, od 3. do 4. štev. 501 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 krono.

Pisarniška in trgovska oprava

se takoj proda v Ljubljani, Gradisce št. 8/2 d

P. n. občinstvu uljudno naznanjava, da sva prevzela

gostilno pri „Anžok“-u

v Spod. žilski štev. 9. Potrudila se bova, da postreževa cenj. goste z dobro in pristno vinsko kapljico, kakor tudi z gorkimi in mrzlimi jedili. — Cene zmjerne. — Postrežba točna. — Za obilen obisk in naklonjenost se priporočava

Blaž in Marija Novak.

Krvnikova vrv.

Roman. Spisal Aleksander Petöfi.

(Dalje.)

Pri teh Ternjejevih besedah sem občutil, sam ne vem kaj, bolečino ali srd? — Toda jaz sem planil naenkrat kvišku, kot bi me bil kdo spekel z gorečim železom. Pomiril sem se zopet, in ... gabilo se mi je; ne vem, ali vsled imena, ki ga je spregovoril Ternjej, ali radi mene samega?

»Baltazar,« sem dejal, »če si moj prijatelj, če me ljubiš, ne izgovori več tega imena pred menoj.«

»Oprosti, ljubi prijatelj,« je odgovoril, »nisem vedel, da ljubiš že neko drugo...«

»Ljubim že neko drugo? Jaz ne ljubim nobene druge, ker nisem ljubil do zdaj nikogar, in ljubim prvič v življenju.«

»Oprosti! Krivičen sem bil proti tebi, to priznam. Samo slutiti, da bi ti mogel ljubiti tako deklico, kot je ta... toda pustiva jo; ne bom je več omenil, če želiš to. Tedaj tvoja nova ljubica... ali tvoja ljubica.«

»Ona še ni moja ljubica...«

»A vendar upaš?«

»Kdo ne bi upal! Upanje je tako ceno blago, da ga lahko nabavi najubožnejši človek... če bi bil tudi tako ubog, kot sem jaz.«

»In koliko daleč sta že?«

»Še prav nikjer.«

»To ni mnogo. Ali govoriš ž njo?«

»Naravno!... to se pravi; ne, resnično še nisem govoril z njo.«

»No?«

»Samo videl sem jo.«

Ternjej je tleskil z jezikom, kot bi hotel reči:

»Širokoustni tepec!«

»Samo videl sem jo,« sem nadaljeval, »toda ta pogled je zadostoval, za večno srečo ali večno prokletstvo.«

»Ej!«

»Prav noben, ej, Baltazar. To deklico hočem imeti, ta mora biti moja žena, sicer...«

»Sicer bo tvoja žena katera druga.«

»Ne, prisegam ti!«

»Ah, moj prijatelj, jaz sem že pogosto tako prisegal.«

»Tem slabše.«

»In mislim, da tudi pri tebi to ne bo najzadnje...«

»Ne besede več, Baltazar. Morda govoriš resnico. Ni bolj spremenljivega vetra, ko je človeško srce. Toda zdaj mislim, da je moje edina izjema, moje čustvo je tako sveto, da imaš ti, če že ne človeško, pa vsaj prijateljsko dolžnost, da jo spoštuješ.«

»Dobro, ne boj se, ne boš se mogel pritoževati... tedaj je ta lepota res lepa?«

»Sijajna lepota je to, moj prijatelj, sijajna, kot zvezda zimsko noči.«

»Blondinka? brunetka?«

»Brunetka, kot večerna zarja.«

»Ah, to je ravno moj okus.«

»Da? če bi jo bil ti videl prvič?«

»Upam, da jo bom videl...«

»Ti jo moraš videti, da boš sodil, če sta moje srce in moj razum brez podlage tako iz sebe, ali ne?«

»In, če se v njo zaljubim tudi jaz?«

»Ne, Baltazar, tega ne boš storil, tega ne smeš storiti. Ali si zmožen, da bi storil tvojega najboljšega prijatelja nesrečnega?«

»In če ljubi že katerega drugega?«

Mislil sem skočiti s svojega sedenja, pa nisem mogel. Okamenel sem od glave do nog. Na to do tega trenutka še nisem bil pomislil; in bolest te misli, je bila merilo veličine moje ljubezni.

»Ne bodi otrok,« je govoril Ternjej; »tvoj obraz je blede, ko belilo... kakšna ozkosrčnost je to, jaz govorim samo tako, in ti že prehajaš v obup. Jaz bi se ne ustrašil, če bi tudi bilo tako. Presneto, če ljubi drugega, tedaj mu jo pa vzemi. Tako je.«

»To ni tako, Ternjej,« sem odgovoril, »to ni tako. Če bi mi kdo oropal vse premoženje, bi mu odpustil; toda njemu, ki bi mi hotel iztrgati ljubico, moj zaklad, nikdar, nikdar!«

»Ti govoriš iz knjig, prijatelj...«

»Iz moje duše, iz svetega pisma moje duše!«

»Duša nima svetega pisma, kvečjemu koledar, ki se ga zamenja slednje leto z novim.«

»Bili me, da slišim od svojega prijatelja kaj takega.«

»No, to mislim samo iz ozira na ljubezen.«

»Če tudi samo iz tega ozira. Kdor ne misli plemenito o ljubezni, ne misli plemenito o ničemer.«

»Govoriva o čem drugem. Ti postajaš grenak, čeravno ne zaslužiš tega; morda pa imaš katerega zvestejšega prijatelja kot sem jaz, govori!«

Zadel v živo, sem dvignil svojo desnico in dejal:

»Odpusti mi, moj prijatelj!...«

Baltazar Ternjej je bil velik gospod, poleg tega kvartopirec; in verjel sem vendarle, da je moj prijatelj. Velik gospod in kvartopirec in ... prijateljstvo! Toda česa ne veruje človek z dvaindvajsetimi leti?

Vsak dan sem taval pod Rozinim oknom, celo večkrat na dan. Če sem jo zagledal, sem se obrnil, boječ se, da ne bi me videla; če je pa nisem videl, sem bil ves obupan. Bil sem velik tepec... kot je navadno vsak maldenič, ki prvič ljubi.

Prešli so tedni, prej ko sem postal malo pogumnejši... tako, da sem se upal obiskati Rozo, toda samo tedaj, kadar sem vedel zagotovo, da se nahaja v družbi. Ternjeja sem pozval parkrat, naj gre z menoj, toda on je moral vedno igrati na karte.

»Ali je kdo v hiši?« sem vprašal nekoč Rozino dekla.

»Gospodična,« je odgovorila.

»In?«

»Nihče drugi; ona je sama... izvo lite vstopiti...«

»Ne... ni bil moj namen... tedaj...« Podobno sem jecjal in se umikal. —

Vrata v sobo so se odprla. Roza je stopila skozi.

»Ah, Vi ste tu? Pozdravljen...« je dejala.

»Hotel sem počakati...« sem dejal, ne vedeč, kaj govorim.

Peljala me je v sobo.

»Ravno prav prihajate,« je začela, »že se dolgočasim, sama sem.«

»Bojim se, da se boste v moji navzočnosti dolgočasili še bolj.«

»O, zakaj?«

»Ker sem zelo slab družabnik... ker sem navajen, govoriti zelo malo, ali bolje, celo nič.«

»Gostobesedja nimam rada...«

Do tedaj sem bil spoznal ravno nasprotno; Roza je bila zelo zgovorna. Toda njena izjava me je razveselila, ker je bila izrečena meni na ljubo. Lomil sem si glavo, kaj naj ji odgovorim? Niti ena misel mi ni prišla. Bil sem ves zmešan. Zardel sem. Moj obraz je gorel.

»Ah,« sem začel, da bi zakril vzrok moje rdečice, »ta veter tako piše v obraz...«

»Veter?« je vprašala Roza smeje.

»Neumiljen veter brije, gospica.«

»Nemogoče; še listje dreves v vrhu se ne gane.«

»Tedaj je ponehal,« sem odgovoril, in zardel še bolj, ko sem zapazil, kaj sem naredil.

Molčala sva znova.

Prišel sem razmišljati, kako je to, da je tudi Roza tako molčeča, ki je sicer... To sem si razlagal v moj prid. Obupna odločitev se je polastila mojega srca. Sedaj ali nikoli, je zaklicalo v moji notranjosti in... stopil sem do nje. Mehko sem zgrabil njeno roko... tedaj me je znova zapustil pogum. Obžaloval sem svojo drznost. Toda ne, sem mislil, ne stopim več nazaj, če tudi je izkopan grob pod menoj, ki me bo pogreznil ob prvi nji izgovorjeni besedi! Trdneje sem so stisnil za roko... moja se je tresla, toda čutil sem, da je trepetala tudi njena.

»Gospodična Roza,« sem izpregovoril končno, ali dahnil pravzaprav, ker nisem imel moči, da bi dal glas od sebe. »Gospodična Roza... kaj hočem reči?... Kako naj rečem?... ljubim Vas...«

Roza ni odgovorila, toda na njenih obrvih je trepetala solza, ki bi je ne bil dal za dijamante braziljanske krone, ker je bila biser, po katerem sem slutil neskončno moje čustvo v njenih prsih.

»Roza, jaz te ljubim!« sem zavpil ves iz sebe, »jaz te ljubim!«

Jokala sva... ležeča si v objemu. Slednjič se je izvila iz mojih rok.

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Čučič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.